7/4097

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Bakan
7

ANKARA
04/01/2005

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: a) Kanunlar ve Kararlar Dairesi Başkanlığı ifadeli, 17/11/2004 tarihli ve A.01.0. GNS. 0.10.00.02-7/4097-8007/25245 sayılı yazınız,
b) 01/12/2004 tarihli ve 1351 sayılı yazımız.

İlgi (a) yazınız ekinde alınan ve Hatay Milletvekili Dr.Züheyir Amber tarafından Bakanlığımıza yöneltilip yazılı olarak cevaplandırılması istenilen 7/4097 Esas No.lu soru önergesiyle ilgili cevaba esas teşkil edecek bilgilerin derlenebilmesi için ilgi (b) yazımızla, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğünün 99. maddesinin beşinci fıkrası uyarınca bir aylık ek süre verilmesi istenilmiştir.

Söz konusu soru önergesine verilen cevap örneği iki nüsha hâlinde ilişikte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Cemil ÇİÇEK
Bakan

EK:
Soru önergesi cevabı (2 adet)

7/4097

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Bakan

ANKARA
.../.../2004

Sayın Dr.Züheyir AMBER
Hatay Milletvekili
T.B.M.M.

Bakanlığımıza yöneltilip yazılı olarak cevaplandırılması istenilen 7/4097 Esas No.lu soru önergesinin cevabı aşağıda sunulmuştur.

Günümüzde teknoloji alanında yaşanan gelişmeler haberleşmeyi, bilgiye ulaşmayı, düşünce açıklamayı ve yaymayı alışılmış sınırlar ve kalıpların ötesine taşımıştır. Evrensel bir nitelik kazanmış olan iletişim alanı, düşünceyi açıklama ve yayma özgürlüğüyle onun temel araçlarından biri olan basın özgürlüğü kavramının yeniden ele alınmasını, bütün uygar ülkelerce benimsenmiş ilke ve kuralların millî mevzuatımıza alınarak yürürlüğe konulmasını gerekli ve zorunlu kılmıştır. Çoğulcu, özgürlükçü, hoşgörülü, demokratik toplumlarda düşünceyi açıklama özgürlüğü, sadece kabul gören ve zararsız yahut önemsiz addedilen düşünceler yönünden değil, aynı zamanda toplumun bir kısmı tarafından benimsenmeyen kural dışı, hatta endişe verici düşünceler için dahi geçerli olmalıdır.

Evrensel demokrasi anlayışının ortaya çıkardığı diğer bir önemli kavram da bilgi edinme, doğru bilgiye ulaşma ya da başka bir ifadeyle gerçeği öğrenme hakkıdır. Bu açıdan düşünceyi açıklama ve basın özgürlüğü, onu kullananlar bakımından bir özgürlük olduğu kadar, gerçekleri öğrenme özgürlüğüne sahip birey ve kitleler açısından da temel bir hak niteliğindedir.

Basının toplum yaşamında taşıdığı önemli fonksiyonunu en geniş, en hızlı ve en nüfuz edici şekilde gerçekleştirmesinin sağlanması zorunluluğu yanında, başkalarının düşünce özgürlüğü, iyi niyeti, şeref ve itibarı, toplumun temel değerleriyle inançlarına zarar verebilen durumların giderilmesi de hukuk devletinin görevidir.

Bu ilkeler ve Ülkemizin taraf olduğu uluslararası sözleşmeler çerçevesinde hazırlanmış olan Basın Kanunu Tasarısı Türkiye Büyük Millet Meclisinde 09/06/2004 tarihli ve 5187 sayılı Kanun olarak kabul edilmiş ve yürürlüğe girmiştir.

Anılan Kanunun "Teslim yükümlülüğü" kenar başlıklı 10. maddesinde;

"Basımcı, bastığı her türlü yayının imzalı iki nüshasını, dağıtım veya yayımın yapıldığı gün, mahallin Cumhuriyet başsavcılığına teslim etmekle yükümlüdür.

Bu yükümlülük, basılmış eserin içerik ve biçim yönünden herhangi bir değişikliği içeren daha sonraki basımları ile tıpkı basımları için de geçerlidir.

Basımcıya bu yükümlülüğünü yerine getirdiğine dair bir alındı belgesi verilir."

"El koyma, dağıtım ve satış yasağı" kenar başlıklı 25. maddesinde;

"Soruşturma için sübut vasıtası olarak her türlü basılmış eserin en fazla üç adedine Cumhuriyet savcısı, gecikmesinde sakınca bulunan hâllerde de kolluk el koyabilir.

Soruşturma veya kovuşturmanın başlatılmış olması şartıyla 25/07/1951 tarihli ve 5816 sayılı Atatürk Aleyhine İşlenen Suçlar Hakkında Kanunda, Anayasanın 174 üncü maddesinde yer alan inkılâp kanunlarında, 765 sayılı Türk Ceza Kanununun 146 ncı maddesinin ikinci

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Bakan

ANKARA
.../.../2004

fıkrasında, 153 üncü maddesinin birinci ve dördüncü fıkralarında, 155 inci maddesinde, 311 inci maddesinin birinci ve ikinci fıkralarında, 312 nci maddesinin ikinci ve dördüncü fıkralarında, 312/a maddesinde ve 12/04/1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununun 7 nci maddesinin ikinci ve beşinci fıkralarında öngörülen suçlarla ilgili olarak basılmış eserlerin tamamına hâkim kararıyla el konulabilir.

Hangi dilde olursa olsun, Türkiye dışında basılan süreli ve süresiz yayın ve gazetelerin ikinci fıkrada belirtilen suçları içerdiklerine dair kuvvetli delil bulunması hâlinde, bunların Türkiye'de dağıtılması veya satışa sunulması, Cumhuriyet başsavcılığının talebi üzerine sulh ceza hâkiminin kararı ile yasaklanabilir. Gecikmesinde sakınca bulunan hâllerde Cumhuriyet başsavcılığının kararı yeterlidir. Bu karar en geç yirmidört saat içinde hâkimin onayına sunulur. Kırksekiz saat içinde hâkim tarafından onaylanmaması hâlinde Cumhuriyet başsavcılığının kararı hükümsüz kalır.

Yukarıdaki fıkra uyarınca yasaklanmış yayın veya gazeteleri bilerek dağıtanlar veya satışa sunanlar bu yayınlar yoluyla işlenen suçlardan eser sahibi gibi sorumludurlar."

5681 sayılı Matbaalar Kanununun 4. maddesinde ise;

"Tâbiler, bastıkları eserlerden ikişer nüshasını basmanın sona erdiği günün çalışma saati içinde, bulundukları yerin Cumhuriyet savcısı ile en büyük mülkîye âmirine vermeye mecburdurlar.

Bu hüküm, cemiyet ve aile münasebetlerine taallûk eden ve ticaret ve sanat işlerine munhasır bulunan davetiyeler, ilân, formül, sirküler, kartvizitler ve yalnız seçim yerini ve zamanını gösteren kağıtlarla adayların adlarını bildiren rey pusulaları gibi basılar hakkında uygulanamaz."

hükümleri yer almaktadır.

Soru önergesine konu edilen basımcının, bastığı her türlü yayının imzalı iki nüshasını, dağıtım veya yayımın yapıldığı gün, mahallin Cumhuriyet başsavcılığına teslim etme yükümlülüğü, 5187 sayılı Basın Kanununun 10. maddesinin birinci fıkrası hükmünden; tâbilerin, bastıkları eserlerden ikişer nüshasının basmanın sona erdiği günün çalışma saati içinde, bulundukları yerin Cumhuriyet savcısına verme yükümlülüğü ise 5681 sayılı Matbaalar Kanununun 4. maddesinin birinci fıkrasından kaynaklandığı; basılı eserlerin Cumhuriyet başsavcılıklarına teslim edilmesinin, 5187 sayılı Basın Kanununun 25. maddesinde belirtilen tedbirlere zamanında başvurulabilmesi ve suç teşkil edenler hakkında gecikilmeksizin kanunî gereğinin yapılabilmesi amacına yöneliktir.

Öte yandan, soru önergesine konu edilen Basın Kanununun, Ulusal Program doğrultusunda Avrupa Birliği müktesebatına uyum çalışması gerektiren müşterek bir düzenleme alanı olmadığı ve Avrupa Birliği hukukunda standart düzeyde ele alınmadığı anlaşılmıştır.

Bilgilerinize arz ederim.

Cemil ÇİÇEK
Bakan